

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๔๑
วันอังคาร ที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงหนะ	โฆษกกรรมการ
๕. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายเจียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภุมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายอัชพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชาของกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมการธิการ ๓

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายอภิวัฒน์ คงชาติรี

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๒. นางสาวกมลกานต์ ศรีสุวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๔๐ วันจันทร์ ที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. กล่าวว่า สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ผ่านมา ที่ประชุมได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พิจารณาประเด็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ซึ่งคณะอนุกรรมการเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญควรเป็นผู้พิจารณา ประกอบกับคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ก็ได้มีการหารือในประเด็นนี้เช่นเดียวกัน โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาประเด็นกรณีบุคคลที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วมาสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฉบับที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดบทลงโทษไว้ด้วย แต่กรณีผู้สมัครที่ได้รับการสรรหาที่รู้ว่าตนไม่มีสิทธิสมัครแล้วมาสมัคร ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่มีบทลงโทษแก่บุคคลดังกล่าว

ประธานกรรมการสอบถามความคืบหน้าการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ว่าคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาถึงร่างมาตราใด

พลตรี วีระ โรจนนาค กรรมการ ชี้แจงว่า คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาเนื้อหาของบทบัญญัติรายมาตราครบทุกมาตราแล้ว โดยประธานกรรมการได้มอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาในรายละเอียดของบทบัญญัติในแต่ละมาตราอีกครั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า กรณีที่จะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ต้องเป็นกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบมีบทบัญญัติที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว มีประเด็นที่ควรพิจารณากรณีที่มีการกระทำทุจริตในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง (primary vote) ในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยการให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นเพื่อให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตนเองเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นตัวแทนพรรคการเมืองในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองไม่มีบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำทุจริตดังกล่าว แตกต่างกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรณีมีการซื้อสิทธิขายเสียง ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดบทลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำการซื้อสิทธิขายเสียงไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั้น กรณีไม่มีบทลงโทษแก่ผู้กระทำทุจริตในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ย่อมถือว่าไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ดังที่ปรากฏในคำปรารภของรัฐธรรมนูญตอนหนึ่งว่า “วางกลไกป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เข้มงวด เต็ดขาด” ซึ่งในกรณีนี้เมื่อกลไกในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองมีกระบวนการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีวิธีการยับยั้งมิให้เกิดการทุจริตอย่างไร ซึ่งในประเด็นนี้ย่อมถือว่ากระบวนการในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่มีการกระทำทุจริตเป็นกระบวนการที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้คณะกรรมการ

การเลือกตั้งจะต้องดำเนินการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมในทุกขั้นตอน ดังนั้น เมื่อมีข้อเท็จจริงปรากฏขึ้นว่ามีผู้สมัครที่ได้รับการสรรหากระทำทุจริตในการเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะไม่รับสมัครบุคคลนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่ หรือกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งรับสมัครบุคคลนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จะสามารถถอนการรับสมัครโดยไม่ประกาศว่าบุคคลนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หรือไม่ หรือกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศว่าบุคคลนั้นเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อให้ศาลมีคำสั่งหรือไม่ หรือกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบภายหลังพบว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนได้รับการสรรหาโดยไม่ชอบ จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นปัญหาที่ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมในทุกขั้นตอนตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ ประกอบกับในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ไม่ได้กำหนดกระบวนการรองรับไว้ในกฎหมาย

ส่วนกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งของพรรคการเมือง จะถือว่าเป็นกลไกในการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ส่วนตัวเห็นว่ากระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้ง ดังนั้น กรณีที่จะถือว่าเข้าสู่กระบวนการในการเลือกตั้งที่จะอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ต้องเป็นกรณีที่ผู้ได้รับการสรรหาจากพรรคการเมืองยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจึงจะถือว่าเป็นกระบวนการในการเลือกตั้งที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ

ส่วนประเด็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นชอบ มีบทบัญญัติไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ นั้น มีประเด็นต้องพิจารณาในเรื่องหลักความเสมอภาค เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว สมาชิกพรรคการเมืองที่จดทะเบียนก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ใช้บังคับ แม้สมาชิกพรรคการเมืองผู้นั้นจะมีได้ชำระค่าบำรุงพรรคการเมืองก็ตาม ยังมีสิทธิลงคะแนนเลือกสมาชิกเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ แต่พรรคการเมืองที่จดทะเบียนภายหลังวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฉบับใหม่ใช้บังคับ สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนจะต้องเสียค่าบำรุงพรรคการเมืองเท่านั้นจึงจะมีสิทธิลงคะแนนในการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ทำให้ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในเรื่องหลักความเสมอภาค นอกจากนี้ ประเด็นเกี่ยวกับความไม่พร้อมของพรรคการเมืองโดยเฉพาะพรรคการเมืองขนาดเล็กในการสรรหาสมาชิกพรรคการเมืองให้ครบจำนวนภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งในกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองจะต้องมีสมาชิกในเขตเลือกตั้งนั้นๆ ไม่น้อยกว่าห้าสิบคนจึงจะสามารถดำเนินการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้ หากพรรคการเมืองใดจะส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้งทั่วประเทศคือสามร้อยห้าสิบเขต พรรคการเมืองนั้นจะต้องมีสมาชิกรวมทุกเขตเลือกตั้งจำนวนหนึ่งหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยคน ซึ่งเป็นจำนวนที่มากและทำให้พรรคการเมืองขนาดเล็กและพรรคการเมืองที่จัดตั้งใหม่เสียเปรียบพรรคการเมืองขนาดใหญ่ จึงเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ขัดต่อหลักความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ควรตั้งประเด็นว่ากระบวนการเลือกตั้งขั้นต้นไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เพิ่มขึ้นในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ

วิสามัญของสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น คณะกรรมาธิการวิสามัญให้เหตุผลว่าเป็นบทบัญญัติที่ทำให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง ทั้งนี้ หากที่ประชุมคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรให้คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญพิจารณาประเด็นดังกล่าว จะได้นัดประชุมคณะอนุกรรมการในวันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญควรพิจารณาประเด็นที่จะชี้ให้เห็นว่ากระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้วเป็นบทบัญญัติที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากไม่ได้กำหนดบทลงโทษกรณีที่มีการกระทำทุจริตการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการชี้แจงของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ยืนยันว่ากระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้ง เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการสั่งให้มีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ หรือสั่งระงับสิทธิสมัครรับการสรรหาของผู้สมัครที่มีพฤติการณ์ทุจริตการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เป็นการชั่วคราวได้ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ากระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้ง การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งให้พรรคการเมืองเป็นผู้ดำเนินการจัดการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง จึงเป็นกระบวนการที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เนื่องจากพรรคการเมืองมีส่วนได้เสียในผลของการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง แล้วคณะกรรมการการเลือกตั้งให้พรรคการเมืองเป็นผู้จัดให้มีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งแทนคณะกรรมการการเลือกตั้งได้อย่างไร ซึ่งการบัญญัติหลักการในลักษณะดังกล่าวทำให้บทบัญญัติในเรื่องกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นบทบัญญัติที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ หรือแม้แต่กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ถึงว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเลือกตั้งก็ตาม ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ก็ได้กำหนดบทลงโทษที่เป็นมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และตรวจสอบกระบวนการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในกรณีที่พรรคการเมืองไม่ดำเนินการให้มีการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือมีการทุจริตการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งเกิดขึ้นไว้ด้วย ซึ่งก็จะไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ไม่สามารถดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและยุติธรรมตลอดกระบวนการเลือกตั้งได้

ก่อนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ในประเด็นที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ปรับบทบัญญัติในร่างมาตราต่างๆ ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้นำประเด็นความเห็นและข้อเสนอแนะของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไปปรับปรุงบทบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วยหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้นำประเด็นความเห็นที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอไปปรับบทบัญญัติในร่างมาตราที่เกี่ยวข้องแล้ว

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้นำประเด็นความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไปปรับบทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ (๒) (๓) (๑๑) และ (๑๓)

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีข้อเสนอว่าในการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีของศาลรัฐธรรมนูญกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างองค์กร และองค์กรที่จะเป็นผู้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ควรพิจารณาเป็นรายกรณีตามข้อเท็จจริง ส่วนประเด็นเรื่องอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในร่างมาตรา ๗ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ขอให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในเรื่องการกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ว่าควรกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องคดีแต่ละประเภทอย่างไร โดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้เสนอความเห็นเฉพาะเงื่อนไขการฟ้องคดีตามร่างมาตรา ๗ (๒) (๓) (๑๑) และ (๑๓)

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ดำเนินการยกร่างบทบัญญัติเกี่ยวกับเงื่อนไขการยื่นคำร้องตามร่างมาตรา ๗ ใหม่ และสอบถามว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีประเด็นข้อสังเกตอื่นหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มีข้อสังเกตในเรื่องการนำสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมาบัญญัติรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และเหตุคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตั้งข้อสังเกตในเรื่องการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญว่าเหตุใดสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงยกร่างบทบัญญัติที่แตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในเรื่องการคัดค้านผู้พิพากษา ซึ่งในประเด็นนี้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า เหตุคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้นำหลักการมาจากข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๐ (๑) ซึ่งไม่มีบทบัญญัติในเรื่องเหตุคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่เสนอมานั้น ได้ผ่านการพิจารณาของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่รับผิดชอบ ว่าประเด็นความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่เสนอมานั้น ได้ผ่านการพิจารณาของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

ประธานกรรมการสอบถามว่า ประเด็นความเห็นเกี่ยวกับการนำสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมาบัญญัติรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีข้อเสนอแนะอย่างไร

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้แยกสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญออกจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ นำเสนอร่างบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณา ซึ่งคณะอนุกรรมการได้ปรับโครงสร้างบทบัญญัติใหม่ แตกต่างจากโครงสร้างบทบัญญัติที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ดังนี้

(๑) บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๓ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอ คณะอนุกรรมการได้นำหลักการไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๓ วรรคสี่ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการหมายเรียกพยานบุคคล และกำหนดเรื่องค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง และค่าที่พักของพยานบุคคลที่ศาลรัฐธรรมนูญมีหมายเรียกมาเบิกความในการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอ คณะอนุกรรมการได้นำหลักการไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๘ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในส่วนว่าด้วยวิธีพิจารณา

(๓) บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับการยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการได้นำหลักการไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๗๒ ในส่วนวิธีพิจารณาคดีเฉพาะ

(๔) บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ซึ่งเป็นหลักการเกี่ยวกับการยื่นคำร้องโดยตรงของประชาชนต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการได้นำหลักการไปบัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๘๖ และร่างมาตรา ๘๗

ประธานกรรมการสอบถามว่า โครงสร้างบทบัญญัติในส่วนการพิจารณาคดีที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญปรับโครงสร้างบทบัญญัติใหม่ มีวิธีดำเนินการอย่างไร

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในขั้นการพิจารณาของคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้ขอให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในคดีต่างๆ ดังนั้น แนวคิดในการปรับโครงสร้างบทบัญญัติในส่วนการพิจารณาคดี คณะอนุกรรมการได้วางโครงสร้างโดยแยกวิธีพิจารณาคดีออกเป็นสองประเภทคือ ประเภทที่หนึ่งวิธีพิจารณาคดีทั่วไป และประเภทที่สองวิธีพิจารณาคดีเฉพาะ โดยกำหนดลักษณะคดี ผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง และวิธีพิจารณาคดีเฉพาะตามลักษณะคดีที่กำหนดในร่างมาตรา ๗

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ในประเด็นที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ปรับบทบัญญัติในร่างมาตราต่างๆ โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่หมวด ๓ ส่วนที่ ๒ วิธีพิจารณาคดีทั่วไป ร่างมาตรา ๓๘ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗ ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง
- (๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง
- (๓) คำขอของผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือ แล้วแต่กรณี
- (๔) ลงลายมือชื่อผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือ แล้แต่กรณี แต่ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย
- (๕) รายการอื่นที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องหรือหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำทำสำเนายื่นต่อศาลด้วย แบบคำร้องหรือหนังสือตามวรรคหนึ่ง และจำนวนสำเนาคำร้องหรือหนังสือตามวรรคสองให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “หนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗” ในวรรคหนึ่ง หมายถึงหนังสือราชการซึ่งไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบ ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การยื่นคำร้องหรือหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำทำสำเนายื่นต่อศาลด้วย” และเสนอแก้ไขความในวรรคสาม เป็นดังนี้ “แบบคำร้องหรือหนังสือตามวรรคหนึ่ง และจำนวนสำเนาคำร้องหรือหนังสือตามวรรคสองให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่า เวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๐ ที่รัฐสภา มีผู้เสนอความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคำร้องโดยไม่ควรกำหนดรายละเอียดมากเกินไป

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๗ ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง
- (๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง
- (๓) คำขอของผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือ แล้วแต่กรณี
- (๔) ลงลายมือชื่อผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือ แล้แต่กรณี แต่ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย
- (๕) รายการอื่นที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ การยื่นคำร้องหรือหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีจัดทำทำสำเนายื่นต่อศาลด้วย แบบคำร้องหรือหนังสือตามวรรคหนึ่ง และจำนวนสำเนาคำร้องหรือหนังสือตามวรรคสองให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

มาตรา ๓๙

“มาตรา ๓๙ คำร้องหรือหนังสือตามมาตรา ๓๘ ให้แนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องด้วยในกรณีที่
ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ
เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกร้องมิใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ระบุชื่อและที่อยู่ของบุคคลซึ่งเป็น
ผู้ถูกร้องไว้ด้วย

การยื่นคำร้องหรือหนังสือ เอกสารและหลักฐาน รวมทั้งพยานหรือการระบุพยานในแต่ละคดี
ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องนำระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง
สูงสุดมาเป็นแนวทางในการกำหนดความในร่างมาตรานี้

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง
และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการยกร่าง
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
ของศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า วิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญจะกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นระบบไต่สวนซึ่งใกล้เคียงกับ
วิธีพิจารณาคดีของศาลปกครอง คณะอนุกรรมการจึงนำระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครอง
สูงสุดมาเป็นแนวทางในการกำหนดความในร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการกล่าวว่า วิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองกับวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ
มีความแตกต่างกัน เพราะคดีส่วนใหญ่ที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นเรื่องการตีความรัฐธรรมนูญ
หรือตีความกฎหมายเป็นหลัก ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญสามารถพิจารณาวินิจฉัยได้จากถ้อยคำหรือข้อความ
ที่กำหนดไว้รัฐธรรมนูญโดยไม่ต้องพิจารณาพยานหลักฐาน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า มีเพียงกรณีเดียวเท่านั้น
ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาพยานหลักฐาน คือ การพิจารณาวินิจฉัยว่าการละเมิดสิทธิและเสรีภาพ
เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑๓ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตามมาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญ จะต้องมีการกำหนด
รายละเอียดของเอกสารที่จะต้องเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเอาไว้ด้วย ส่วนความในร่างมาตรานี้
ควรตัดออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๓๙ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๔๐

“มาตรา ๔๐ ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา ศาลจะกำหนดให้ตุลาการ
ไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาแทนก็ได้ ถ้าตุลาการดังกล่าวเห็นว่าควรรับไว้พิจารณาก็ให้ถือว่าศาลสั่ง
รับไว้พิจารณา แต่ในกรณีที่ตุลาการดังกล่าวเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของศาลที่จะรับไว้พิจารณา ให้เสนอศาล
เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การตั้งตุลาการและการส่งเรื่องให้ตุลาการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ควรใช้ความใด ระหว่างคำว่า “ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด” และคำว่า “ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานศาล กำหนด” นอกจากนี้ ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีการกำหนดให้ระเบียบที่ประธาน ศาลรัฐธรรมนูญออกต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ด้วยหรือไม่ และร่างมาตรา ๕๓ เดิม ที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณากำหนดไว้

นางสาวกมลกานต์ ศรสุวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความใน ร่างมาตรา ๕๓ เดิม ที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณากำหนดไว้ ดังนี้

“มาตรา ๕๓ ให้ตุลาการประจำคดีตามมาตรา ๕๑ มีอำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้ พิจารณาวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

กรณีตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาลพิจารณา ภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หากศาลเห็นพ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล

หากศาลไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการประจำคดีตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตาม ความเห็นของศาล”

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแถลงคำวินิจฉัยของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญควรมีการ เปิดเผยอย่างกว้างขวาง และใช้ภาษาที่จะทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ประชาชนทราบว่า เรื่องใดบ้างที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยพิจารณาวินิจฉัยแล้ว

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษา หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว โฆษกสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้แถลงคำวินิจฉัย และสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะนำคำวินิจฉัยดังกล่าวไปเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญด้วย ทั้งนี้ เมื่อครั้งที่ตนดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ก็เคยเสนอให้มีการใช้ถ้อยคำที่จะทำให้ประชาชน ทั่วไปสามารถเข้าใจคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้โดยง่ายด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ พิจารณากำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเท่าใดทำหน้าที่ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่อง ไว้พิจารณา

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญ เสนอจะกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะตุลาการประจำคดีไม่น้อยกว่าสามคนทำหน้าที่ในการพิจารณาว่าจะรับ หรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษา หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ที่ผ่านมาประธานศาลรัฐธรรมนูญจะแต่งตั้งองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนสี่คนเพื่อทำหน้าที่ ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า นอกจากการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งจะมีหน้าที่อย่างอื่นอีกหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งให้พิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาจะมีหน้าที่ในการแถลงให้ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทราบถึงเหตุผลในการรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีการกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนใดคนหนึ่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเจ้าของสำนวนหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่าที่ผ่านมาจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนใดคนหนึ่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเจ้าของสำนวนด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณากำหนดไว้อย่างไร

นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่าร่างมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่งเดิม ที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณากำหนดไว้ว่า “กรณีมีคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยเรื่องใด ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคน เป็นตุลาการประจำคดี เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสาม มาตรา ๑๗๓ มาตรา ๑๗๘ และมาตรา ๒๕๖ (๙) ของรัฐธรรมนูญ หรือกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญแต่งตั้งตุลาการทั้งคณะเป็นตุลาการประจำคดี”

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้มีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับเรื่องไว้พิจารณาหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพิจารณาเพียงว่าจะรับเรื่องหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณานั้น ควรกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพียงคนเดียวเป็นผู้พิจารณาน่าจะเหมาะสมกว่า กรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้นั้นพิจารณาแล้วเห็นว่าควรรับเรื่องไว้พิจารณาก็ให้ศาลรัฐธรรมนูญรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณา หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรรับเรื่องไว้พิจารณาก็ให้เสนอเรื่องต่อคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาอีกครั้ง เพราะการไม่รับเรื่องไว้พิจารณากระทบสิทธิของผู้ร้อง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่าการกำหนดให้แต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพียงคนเดียวทำหน้าที่ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาเป็นจำนวนที่น้อยเกินไป อาจทำให้เกิดข้อครหาได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้แต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาน่าจะเหมาะสมแล้ว เพราะจะทำให้การลงมติรับเรื่องหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณามีคะแนนเสียงข้างมากในการชี้ขาด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ซึ่งแจ้งว่า กรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวเห็นว่าควรรับเรื่องไว้พิจารณาก็ไม่จำเป็นต้องมีการลงมติแต่อย่างใด แต่หากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ควรรับเรื่องไว้พิจารณาก็จะต้องมีการเสนอเรื่องให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาและมีมติว่าจะรับเรื่องไว้พิจารณาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสามคนทำหน้าที่ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา อาจทำให้การพิจารณาเกิดความล่าช้า เพราะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในชั้นการพิจารณาของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. มีการพิจารณาในประเด็นนี้และมีความเห็นว่าการกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพียงคนเดียวเป็นผู้พิจารณารับเรื่องไว้พิจารณาได้ อาจเป็นจำนวนที่น้อยเกินไป เพราะเมื่อตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับการแต่งตั้งเห็นว่าควรรับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งไม่ได้รับการแต่งตั้งไม่อาจโต้แย้งความเห็นดังกล่าวได้

- มีกรรมการสอบถามว่า การกำหนดให้แต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน เพื่อให้มีการปรึกษาหารือกันจะเหมาะสมหรือไม่

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ... กล่าวว่า การกำหนดจำนวนไว้ไม่น้อยกว่าสามคนน่าจะเหมาะสมแล้ว เพราะจะทำให้การพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณามีคะแนนเสียงชัดเจน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพียงคนเดียวเป็นผู้พิจารณารับเรื่องไว้พิจารณาได้ จะทำให้แนวโน้มที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับเรื่องไว้พิจารณามีจำนวนมากขึ้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า จำนวนเรื่องที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาจะขึ้นอยู่กับคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญชุดใหม่ด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพียงผู้เดียวเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา อาจทำให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญต้องชี้แจงแสดงเหตุผลแก่สังคมมากโดยใช้เหตุ ความในร่างมาตรานี้จึงควรคงไว้ตามเดิม

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ศาลรัฐธรรมนูญในประเทศเยอรมนีจะมีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดสิบห้าคน ซึ่งในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณานั้นศาลรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมนีจะมีการแต่งตั้งองค์คณะเพื่อพิจารณาคณะละเจ็ดคน

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญของประเทศเยอรมนีมีมติรับเรื่องหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาก็จะมีผลเป็นการรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาทันที โดยไม่ต้องนำเรื่องเข้ามาให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาอีก ส่วนความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าสามคนตามที่กำหนดไว้เดิม ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ประสงค์ที่จะให้ใช้คำว่า “ตุลาการเจ้าของสำนวน” หรือ “ตุลาการประจำคดี” เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของสำนวนแต่เพียงผู้เดียว ส่วนในทางปฏิบัติประธานศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ใดเป็นเจ้าของสำนวนก็เป็นเรื่องภายในของศาลรัฐธรรมนูญเอง

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ยังคงมีการใช้คำว่า “ตุลาการประจำคดี” ตามที่มีการกำหนดไว้ในร่างเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่กำหนดให้มีตุลาการประจำคดีก็เพราะสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ประสงค์จะให้มีเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งพนักงานคดีศาลรัฐธรรมนูญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในการพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก่อนการจัดตั้งศาลปกครองก็จะมีการแต่งตั้งพนักงานผู้รับผิดชอบสำนวนในแต่ละเรื่อง เพื่อให้ทำหน้าที่ค้นคว้าหาข้อมูลและนำเสนอเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า พนักงานรับผิดชอบสำนวนของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำรูปแบบมาจากพนักงานคดีปกครองของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งปัจจุบันศาลปกครองก็นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในศาลปกครองด้วย

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในคดีหนึ่ง ๆ ของศาลปกครองจะต้องมีการกำหนดให้มีองค์คณะเจ้าของสำนวน ตุลาการเจ้าของสำนวน และตุลาการผู้แถลงคดี

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วนประธานศาลรัฐธรรมนูญจะไม่แต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่ในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากประธานศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องที่มีความเร่งด่วนก็อาจไม่มีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณา โดยให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับเรื่องไว้พิจารณาเลยก็ได้ แต่การนัดประชุมดังกล่าวอาจทำให้เกิดการความล่าช้าได้ เพราะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแต่ละคนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ ให้ตุลาการตามมาตรา ๔๐ ตรวจสอบคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ถ้าเห็นว่าคำร้องหรือหนังสือนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ยื่นอาจแก้ไขได้ ให้ตุลาการมีคำสั่งให้ผู้ยื่นแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หรืออาจบันทึกถ้อยคำที่ได้จากการซักถามผู้ยื่นไว้ในสำนวนแทนการแก้ไขก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ผู้ใดเป็นผู้ทำหน้าที่บันทึกถ้อยคำตามร่างมาตรานี้

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เจตนารมณ์ของร่างมาตรานี้ประสงค์ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้บันทึกถ้อยคำ

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรานี้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้เสนอ หรือคณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้

คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้นใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการแก้ไขคำร้องให้กับผู้ร้อง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณากำหนดไว้อย่างไร

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ดำเนินการช่วยผู้ร้องในการแก้ไขคำร้อง

นางสาวกมลกานต์ ศรสุวรรณ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ความในวรรคสอง ของร่างมาตรา ๔๕ ในร่างเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ กำหนดไว้ว่า “คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับเรื่องไว้พิจารณาไว้แล้วหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับเรื่องไว้พิจารณาไว้ แต่ความในหมวด ๔ การวินิจฉัยจะมีการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับคำร้องไว้พิจารณาได้ในกรณีที่คำร้องที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากไม่รับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่จำเป็นต้องมีคำวินิจฉัยแต่อย่างใด และสอบถามว่า เหตุใดนำเรื่องดังกล่าวไปกำหนดไว้ในหมวด ๔ การวินิจฉัย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในส่วนของศาลยุติธรรมเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลยุติธรรมจะเป็นผู้พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนเบื้องต้นของคำฟ้องของโจทก์ก่อนเสนอให้ศาลพิจารณาว่าจะรับคดีไว้พิจารณาหรือไม่ ส่วนศาลปกครองก็จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครองเป็นผู้แนะนำและให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า การตรวจสอบคำร้องควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในร่างเดิมที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอจะกำหนดให้พนักงานคดีศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบคำร้องเบื้องต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า เหตุที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่กำหนดให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ เพราะไม่ประสงค์ให้มีขั้นตอนในการตรวจสอบคำร้องเบื้องต้นเช่นนั้น

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า เหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอให้มีการกำหนดให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ เพราะประสงค์จะให้พนักงานคดี

รัฐธรรมนูญได้รับคำตอบแทนพิเศษแตกต่างจากเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญทั่วไป ทั้งนี้ เห็นว่าการกำหนดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำตอบแทนแตกต่างกันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า กรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบันทึกถ้อยคำไว้ไม่ตรงกับกรณีก่อนของผู้ร้องจะทำให้เกิดปัญหาหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก็จะช่วยพิจารณาความครบถ้วนถูกต้องของคำร้องอยู่แล้ว หากผู้ร้องยอมแก้ไขตามที่เจ้าหน้าที่แนะนำก็ไม่น่าจะมีปัญหา แต่หากผู้ร้องไม่ยอมแก้ไขตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องกำหนดให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการซักถามและบันทึกถ้อยคำตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เป็นกระบวนการภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของผู้ร้องเบื้องต้นแล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ ให้ตุลาการตามมาตรา ๔๐ ตรวจสอบคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ถ้าเห็นว่าคำร้องหรือหนังสือนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ยื่นอาจแก้ไขได้ ให้ตุลาการมีคำสั่งให้ผู้ยื่นแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด **หรือขอสหัชชท์ที่ติดต่อตัวที่ได้สหคตพรรคที่ตัวผู้ยื่นไว้ในส่วนสนทนทตพทที่ขอ** **ที่ใด**

สำนักงานจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำร้องในการแก้ไขตามวรรคหนึ่งก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ ให้ตุลาการตามมาตรา ๔๐ ตรวจสอบคำร้องหรือหนังสือขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย ถ้าเห็นว่าคำร้องหรือหนังสือนั้นไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ยื่นอาจแก้ไขได้ ให้ตุลาการมีคำสั่งให้ผู้ยื่นแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด **หรือขอสหัชชท์ที่ติดต่อตัวที่ได้สหคตพรรคที่ตัวผู้ยื่นไว้ในส่วนสนทนทตพทที่ขอ** **ที่ใด**

สำนักงานจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่ของสำนักงานให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำร้องในการแก้ไขตามวรรคหนึ่งก็ได้”

มาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ปรากฏว่าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปมีประเด็นอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน ถ้าตุลาการตามมาตรา ๔๐ เห็นว่าจะเป็นการประหยัดคดี จะเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งรวมคดีเข้าด้วยกัน แล้วพิจารณาวินิจฉัยรวมกันไปได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรานี้เทียบเคียงมาจากระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด

นายสุพจน์ ไช้มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่าที่ผ่านมาศาลรัฐธรรมนูญเคยมีการรวมการพิจารณาคดีเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้ไม่ควรกำหนดไว้เฉพาะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๔๐ เท่านั้น เพราะอาจมีการยื่นคำร้องที่มีประเด็นอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกันคนละวัน และอยู่ในความรับผิดชอบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนละคนกัน จึงเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ปรากฏว่าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปมีประเด็นอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน ถ้าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๕๐ศาลเห็นว่าการรวมเป็นคดีเดียวกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ขอเสนอขอความเห็นต่อศาลเพื่อพิชิตชนวนจะสั่งให้รวมคดีเข้าด้วยกัน แล้วพิจารณาวินิจฉัยรวมกันไปก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ปรากฏว่าคดีสองเรื่องหรือกว่านั้นขึ้นไปมีประเด็นอย่างเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกัน ถ้าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๕๐ศาลเห็นว่าการรวมเป็นคดีเดียวกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ขอเสนอขอความเห็นต่อศาลเพื่อพิชิตชนวนจะสั่งให้รวมคดีเข้าด้วยกัน แล้วพิจารณาวินิจฉัยรวมกันไปก็ได้”

มาตรา ๔๓

“มาตรา ๔๓ ในคดีที่มีประเด็นแห่งคดีหลายประเด็น และประเด็นหนึ่งประเด็นใดไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นอื่น ๆ ถ้าตุลาการตามมาตรา ๔๐ เห็นว่าจะเป็นการพิจารณาคดีจะเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้

ในคดีที่มีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าตุลาการตามมาตรา ๔๐ เห็นว่าจะเป็นการพิจารณาคดี จะเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อพิจารณาสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

นายภัทรธำ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า กรณีตามร่างมาตรา ๔๓ จะมีกรณีใดบ้าง

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตามร่างมาตรา ๔๓ อาจเกิดขึ้นในกรณีที่คำร้องเดียวกันมีประเด็นที่แตกต่างกันหลายประเด็น หรือมีคำขอที่แตกต่างกัน และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ในคดีที่มีประเด็นแห่งคดีหลายประเด็น และประเด็นหนึ่งประเด็นใดไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นอื่น ๆ หรือมีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๕๐ศาลเห็นว่าการแยกคดีออกจากกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีขอเสนอขอความเห็นต่อศาลเพื่อพิชิตชนวนจะสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้

ในคดีที่มีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๕๐เห็นว่าจะเป็นการพิจารณาคดี ขอเสนอขอความเห็นต่อศาลเพื่อพิชิตชนวนจะสั่งให้แยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๓ ในคดีที่มีประเด็นแห่งคดีหลายประเด็น และประเด็นหนึ่งประเด็นใดไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นอื่น ๆ หรือมีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าตุลาศาลรัฐธรรมนูญ ศาลเห็นว่าการแยกคดีออกจากกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ๕๖ ศาลเห็นว่าการแยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้

ในคดีที่มีผู้ฟ้องคดีหรือผู้ถูกฟ้องคดีหลายคน ถ้าตุลาศาลรัฐธรรมนูญ ศาลเห็นว่าการแยกคดีออกจากกันจะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ๕๖ ศาลเห็นว่าการแยกคดีดังกล่าวออกเป็นหลายคดี แล้วพิจารณาพิพากษาวินิจฉัยแต่ละคดีแยกกันไปก็ได้”

มาตรา ๔๔

“มาตรา ๔๔ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยได้ยื่นต่อศาล ก่อนศาลมีคำวินิจฉัย หรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอลอนคำร้องหรือหนังสือนั้น หรือคำร้องหรือหนังสือนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้

การลอนคำร้องหรือหนังสือ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรานี้นำมาจากที่ใด

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้เป็นร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การใช้คำว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี” ในร่างมาตรานี้ไม่น่าจะเหมาะสม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คำร้องบางกรณีอาจไม่เป็นประโยชน์แก่คดีได้ เช่น กรณีที่ยื่นคำร้องว่ากฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ต่อมามีการยกเลิกกฎหมายดังกล่าว หรือมีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ร้องตายนั้นศาลรัฐธรรมนูญควรจะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากเป็นเช่นนั้นก็ควรใช้คำว่า “การวินิจฉัยคดีไม่เป็นประโยชน์” น่าจะเหมาะสมกว่า

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๒๑๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ จะใช้คำว่า “ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย”

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ผู้ร้องลอนคำร้องต้องกำหนดให้กระทำได้อย่างง่าย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ไม่ควรกำหนดให้ผู้ร้องมีสิทธิในการถอนคำร้อง เพราะการยื่นคำร้องดังกล่าว ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ผู้ร้องไม่ตั้งใจที่จะดำเนินคดีต่อไปก็ควรให้มีสิทธิถอนคำร้องได้ แต่ในกรณีที่มีการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ร้องไม่ควรกำหนดให้ผู้ร้องมีสิทธิถอนคำร้อง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษา หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ความในร่างมาตรานี้อาจใช้ความว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่การดำเนินคดีต่อไป” แทนความว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า กรณีที่คำร้องเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ประธานกรรมการกล่าวว่า การถอนคำร้องของผู้ร้องนั้นไม่ตัดสิทธิประชาชนคนอื่นที่จะยื่นคำร้อง ในเรื่องนั้นมายังศาลรัฐธรรมนูญอีก และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง โดยให้นำความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง มาบัญญัติแยกเป็นรายอนุมาตรา ความที่เสนอแก้ไข เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยที่ได้ยื่นต่อศาลแล้ว ~~ที่ศาลมีมติว่า~~ ~~วินิจฉัยหรือคำสั่ง~~ ~~คำสั่งผู้ร้องตข~~ ~~หรือมีมติว่าขอถอนคำร้องหรือหนังสือนั้น~~ ~~หรือคำสั่งผู้ร้องหรือหนังสือนั้นไม่~~ ~~เป็นประโยชน์แก่คดี~~ ~~ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้~~ ให้ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือขอถอนคำร้องหรือถอนหนังสือและการพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

(๒) ผู้ร้องตาย และการพิจารณาคดีต่อไปจะไม่มีผลต่อผู้ร้องหรือทายาทหรือประชาชน

(๓) การพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี

(๔) ก่อนศาลมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการขอถอนคำร้องหรือหนังสือนั้น หรือคำร้องหรือหนังสือนั้นไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในกรณีที่มีการถอนคำร้อง ศาลควรพิจารณาวินิจฉัยคดีต่อไป ให้เสร็จสิ้นกระบวนการพิจารณา เนื่องจากคดีบางเรื่องที่เสนอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยนั้น การพิจารณาวินิจฉัยคดีต่อไปอาจเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษา หลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับประเด็นที่เป็นการขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย แม้ผู้ยื่นคำร้องจะถอนคำร้องแล้วก็ตาม การกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีต่อไปอาจจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เมื่อพิจารณามาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ แล้ว เห็นว่า จะเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ในกรณีที่ตนถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ โดยผู้ร้องอาจมีคำขอให้ศาลมีคำวินิจฉัย ซึ่งผลของคำวินิจฉัยอาจเป็นกรณีที่ขอให้หยุดกระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพก็อาจมีได้ และบางกรณีแม้ผู้ร้อง

จะขอถอนคำร้องไปแล้วก็ตาม แต่การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพก็ยังคงมีอยู่ จึงควรกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคดีในประเด็นที่เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพว่า เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ประกอบกับระบบการพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญนั้น จะใช้ระบบไต่สวน ซึ่งเป็นกระบวนการพิจารณาที่ให้อำนาจศาลในการแสวงหาพยานหลักฐานได้เอง ดังนั้น แม้ผู้ร้องขอถอนคำร้องไปแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญก็สามารถที่จะพิจารณาวินิจฉัยคดีต่อไปได้ หากคดีดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ร้องขอถอนคำร้องก็ไม่มีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวต่อไป ประกอบกับคดีที่ยื่นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยบางเรื่อง หากพิจารณาต่อไปก็ไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ศาลรัฐธรรมนูญก็ต้องจำหน่ายคดี ดังนั้น ในกรณีที่ผู้ร้องถอนคำร้องก็ควรให้ศาลมีอำนาจในการสั่งจำหน่ายคดีได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. สอบถามว่า หากคดีที่ยื่นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีผลกระทบต่อชุมชน และผู้ร้องถอนคำร้อง ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีการยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในประเด็นที่มีผลกระทบต่อชุมชน และผู้ร้องขอถอนคำร้องไปแล้ว ศาลต้องจำหน่ายคดี อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการถอนคำร้องไปแล้วก็ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลอื่นที่อยู่ในชุมชนที่ได้รับผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพสามารถนำคดีดังกล่าวมายื่นฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้อีก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การนำเรื่องขึ้นสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนั้น ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกระทำที่มีผลเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยรวม ดังนั้น แม้ผู้ร้องได้ขอถอนคำร้องไปแล้ว ก็ควรเปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวต่อไปได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่เป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพส่วนใหญ่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลบางคนเท่านั้น เนื่องจากเมื่อพิจารณาถึงการกระทำย่อมเป็นการกระทำต่อตัวบุคคล ในเมื่อบุคคลผู้ถูกระทำแสดงเจตนาที่จะถอนคำร้องแล้ว ศาลก็ไม่มีอำนาจจะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องดังกล่าวอีกต่อไป

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ในกรณีที่มีการถอนคำร้อง โดยกำหนดให้ศาลสามารถจำหน่ายคดีได้อาจเป็นการบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๒๑๓ ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดหลักการเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถฟ้องตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งจะส่งผลให้การกระทำที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น มีกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐผ่านช่องทางผู้ตรวจการแผ่นดินเพียงช่องทางเดียวเท่านั้น

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๔๔ แล้ว เห็นว่า อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งจำหน่ายคดีนั้น เป็นการให้อำนาจศาลในการใช้ดุลพินิจว่าจะสั่งจำหน่ายหรือไม่ โดยจะต้องพิจารณาเป็นรายคดีไป มิได้หมายความว่า เมื่อเข้ากรณีตามที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๔๔ แล้ว ศาลจะต้องสั่งจำหน่ายคดีทุกคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า การใช้ดุลพินิจสั่งจำหน่ายคดีนั้น หากทางพิจารณาของศาลได้ความว่าการพิจารณาวินิจฉัยต่อไปจะไม่เป็นประโยชน์กับประชาชน ศาลจะต้องจำหน่ายคดีทุกคดี

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

สอบถามว่า คำว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี” กับคำว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่ผู้ร้อง” มีความหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี” นั้น จะเป็นเรื่องของเหตุลักษณะแห่งคดีที่ไม่เป็นประโยชน์ที่ศาลจะพิจารณาคดีต่อไป เช่น ในกรณีมีการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่ามีกฎหมายฉบับหนึ่งฉบับใดที่มีเนื้อหาขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ ต่อมาในระหว่างพิจารณาได้ความว่าได้มีการยกเลิกกฎหมายที่ขัดหรือแย้งฉบับดังกล่าวแล้ว การยกเลิกกฎหมายที่ขัดหรือแย้งถือว่าเป็นเหตุลักษณะแห่งคดี ที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ศาลต้องจำหน่ายคดีดังกล่าวออกจากสารบบ ดังนั้น จึงเสนอตัดความในมาตรา ๔๔ (๔) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ออกทั้งอนุมาตรา และแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยที่ได้ยื่นต่อศาลแล้ว และก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง ตัวผู้ร้องตาย หรือมีที่ทราบของตนว่าร้องหรือหนังสือนั้น หรือตัวร้องหรือหนังสือนั้น ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ตกลงสหสิทธิชนคำสั่งสหพันธคดีนั้นที่ได้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือขอลอนคำร้องหรือลอนหนังสือและการพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

(๒) ผู้ร้องตาย และการพิจารณาคดีต่อไปจะไม่มีผลต่อผู้ร้องหรือทายาทหรือประชาชน

(๓) การพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี

บทบทของตนว่าร้องหรือหนังสือ ให้เป็นไปตมหลักเกณฑ์และวิธีที่ที่กำหนดไว้ในข้อที่บทบทของประชาชนตลรัฐธรรมนูญ”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๔ คำร้องหรือหนังสือที่ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยที่ได้ยื่นต่อศาลแล้ว และก่อนศาลจะมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง ตัวผู้ร้องตาย หรือมีที่ทราบของตนว่าร้องหรือหนังสือนั้น หรือตัวร้องหรือหนังสือนั้น ไม่เป็นประโยชน์แก่คดี ตกลงสหสิทธิชนคำสั่งสหพันธคดีนั้นที่ได้ ให้ศาลมีอำนาจสั่งจำหน่ายได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ร้องหรือผู้ยื่นหนังสือขอลอนคำร้องหรือลอนหนังสือและการพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน

(๒) ผู้ร้องตาย และการพิจารณาคดีต่อไปจะไม่มีผลต่อผู้ร้องหรือทายาทหรือประชาชน

(๓) การพิจารณาต่อไปไม่เป็นประโยชน์แก่คดี

บทบทของตนว่าร้องหรือหนังสือ ให้เป็นไปตมหลักเกณฑ์และวิธีที่ที่กำหนดไว้ในข้อที่บทบทของประชาชนตลรัฐธรรมนูญ”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพุธ ที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ
กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๔๐ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี
นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ
วิทยากรชำนาญการ
นายเผ่าพันธุ์ นวลส่ง
นิติกรชำนาญการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช
ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง
สำนักกรรมวิธีการ ๒
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์